

Uçak TEknisyenleri Derneği 50'nci Yıl Hitabı

Can EREL

Uçak Mühendisi

can.ereel@canerel.com.tr

Saygıdeğer Hanımefendiler...
Saygıdeğer Beyefendiler...
& Değerli Meslektaşlarım!

Uçak Teknisyenleri Derneği yönetim kurulunun nazik daveti ile bugün katıldığım 50'inci yıl kutlamanızda Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü adına, şahsıma verilen sözde, ...hepimizin gayet yakından tanıdığı SHY-66 kapsamında ilk defa lisanslandırılanların sayısının 2017 yılında 120 iken 2018 Kasım itibariyle 205 olduğuna vurgu ile, tüketim havacılığının ulaşım katmanında büyüme paralelinde ulusal envanterimizde hava aracı sayısı artışının bu aracın kullanımı ve bakımı tutumu ile ilgili çalışanlarda da ihtiyaç olan nicelikte eleman yetiştirilmesi gerekliliğine dikkat çekerken, nitelik eksenine yönelik olarak da,

- Sürekli gelişim ve güncel bilgiye erişime
- Yabancı dil hakimiyetine
- Attıkları imza ile bağdaştırılan işin gereklerine göre yapılması sorumluluğu farkındalığına,
- Hissedilen, duyulan, bulunan, görülen, izlenen "uygunsuzlukları" da kurumsal ve sektörel tanımı yapılmış metotlarla çalıştıkları kuruluş ve ulusal otoriteye bildirmeleri gerekliliğine

değinecektim.

Bu amaçla, bazı veri ve değerlendirmelere ulaşmaya çalışınca,

- SHGM, SHY-66 Yönetmeliği ve SHT-66 Talimatı ile ilişkilendirilebilecek, hava aracı BOY faaliyetleri ile ilgili şimdiye kadar 6380 lisans yayınlandığını ve bugün bunlardan 4305 adedinin aktif,
- UTED kayıtlı 1352 üye olduğunu, bunlardan 978 adedi aktif ve 374 adedi fahri üye olduğunu... Ayrıca, derneğin 134 öğrenci üyesinin var,

olduğunu öğrendim.

Bugün 50'inci yaş gününü kutladığımız saygın meslek örgütlenmeniz içinde yer alan aktif üyenin sektörde ilgili meslek nüfusunun %25 seviyesinde, çok düşük olduğunu tespit edince konuşmamın içeriğini değiştirme karar aldım.

...

O gün için revaçta olan "Ulaşım Araçlarının Bakımı, Onarımı ve Yenilenmesi" alanında üçüncü nesil olarak 41 yıldır görev yapan bir uçak mühendisi olarak mesleki kişiliğin ilke ve değerler ile belirleneceğine Can-ı gönülden inanırım.

Bu mesleki ilke ve değerlerle bir ömür boyu yaşamak ise hür irade ile mesleğe adanmayı gerektirir.

Bir meslek açısından "**Uygulama Standartları**" ve "**Etik Kurallar**" ile "**Meslek Örgütü**" varlığı, meslek ile ilgili toplumsal farkındalık için "**Yaratıcı Güç**" olarak bilinir ve meslek değerinin artmasına katkı sağlar.

Bir araya gelmemizin gerekçesi açısından bu üç konuyu incelemek isterim:

Havacılık, "**Uygulama Standartları**" varlığı, bulunabilirliği ve ulaşılabilirliği açısından en şanslı ekosistemdir...

Bilindiği gibi, hava aracı bakım, onarım ve yenileme (BOY) alanındaki personelin lisanslandırma işlemleri, Avrupa Birliği mevzuatı esas alınarak düzenlenen "**SHY-66 Yönetmeliği**" ve "**SHT-66 Talimatı**" ile yürütülmektedir.

SHT-66 Talimatı,

- UTED, THY Teknik, SunExpress, Pegasus havayolları gibi sektör temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan "**SHT-66 Çalışma Grubu**",
- Milli Eğitim Bakanlığı ve uçak bakım alanı bulunan okul yetkililerinin katılımıyla oluşturulan "**Kredilendirme Çalışma Grubu**",

ve

- SHY-147 temel kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile oluşturulan "**Temel Eğitim Çalışma Grubu**",

katılımı ile 8 Ağustos 2018 günü güncellenmiş ayrıca ilgili süreçlerde yaşanan bazı sorunlara da yine benzer bir işbirliği ile çözümler bulunmuştur.

Bugün itibarı ile,

- YÖK ilişkili 27 adet yükseköğretim ve MEB ilişkili 32 adet orta öğretim kurumunda SHY-66 ve SHT-66 ilişkili öğretim ve eğitim faaliyeti sürmektedir; 11 adet yüksek öğretim kurumunda da öğrenci alımı beklenmektedir.
- Toplam 10 adet SHY-147 yetkili kuruluşun,
 - 4 adedinde "**Temel Eğitim**"
 - 6 adedinde "**Tip Eğitimi**"verilmektedir.

Dolayısı ile, uygulama standartları ilişkili bilinmeyen çok az vardır...

Ya "**Etik**" alanında ne söylenebilir..?

Etik, insanoğlunun,

- Gerçekleştirdiği bütün etkinlik ve amaçları yerli yerine koymasını,
- Neyi yapacağı / yapamayacağını,
- Neyi isteyeceğini / isteyemeyeceğini;
- Neye sahip olacağını / olamayacağını,

bilmesidir.

Bu nedenle etik, insanın yasal gerekleri de aşan ölçüde kendini kontrol edebilmesini sağlayan ideal bir özelliğidir.

Çoğu halde, "ahlaksız" bir davranışa "etik dışı" dendiği zaman daha kibar olduğu; hatta yasal olarak "ahlaksız" söyleminin hakaret anlamına geldiği, ancak "etik dışı" denildiğinde hakaret kabul edilmediği düşünülerek ahlak kelimesi yerine etik kelimesinin kullanıldığı görülür.

Uygulamalı (pratik) felsefenin bir konusu olan "Etik" ve sosyolojik bir konu olan "Ahlak" arasındaki bu kavramsal değerlendirmelerden;

- Etiğin birden fazla bireyin uyması gereken ortak davranış, ahlakın ise bireyin uyması gereken normlar olduğu,
- Etik kurallarının bir gruba yönelik yazılı davranış kuralları, ahlak kurallarının ise bireye yönelik yazısız normlar olduğu,

- Ahlakın, etiğe göre daha dar bir anlamda ve kişisel davranışları yönlendiren değer yargıları olduğu,
- Etiğin ahlak kavramını da bir bütün olarak kapsayarak onu aşan anlam taşıdığı, şeklinde sonuçlar çıkarılabilir.

Analitik felsefede, etik geleneksel olarak;

- Etik ifadelerin doğasını araştıran "**Meta-Etik**",
- Doğruyu yanlıştan ayıracak pratik ahlak standartlarını ve ahlaklı bir hayatın nasıl yaşanacağını bulmaya çalışan ve bu özelliği ile meta-etik ile uygulamalı etik arasındaki köprü olan "**Normatif Etik**",
- İnsan için güzel eylemin bilgisine ulaşmaya çalışan etiğin, insan yaşamının somut sorunlarına ve açmazlarına da eğilmesi gerektiğini savunan anlayıştan doğarak uygulamalı bir bilim (eylem-bilimi) kimliğine kavuşturmaya çalışan "**Uygulamalı Etik**", alanlarına ayrılır.

Uygulamalı etiğin, farklı uzmanlıklardaki etik problemleri inceleyerek karakterize eden ve bunların kamuya olan sorumluluklarını tanımlayan (iş etiği, tıbbi etik, yasal etik gibi) alt disiplinleri mevcuttur.

Etiğin bir alt disiplini olarak "**İş Etiği**" de iş dünyasındaki etik sorunları inceler, davranışlara rehberlik etmek üzere kurallar geliştirir ve

- "**Çalışma Etiği**"

ve

- "**Meslek Etiği**"

alanlarını kapsar.

Çalışma Etiği

Çalışma etiği bir **toplumda** işe ve çalışmaya ilişkin değerler ve tutumlarla ilgilenir, toplumun kültür ve değerlerinden doğrudan etkilenir.

Çalışma etiği; disiplin, verimlilik, kalite ve etkinliği önemser ve bireylerin çalışkan, tutumlu, dakik olmalarını da öngörür.

Çalışma etiğine sahip olmak bireysel özellik olduğu kadar aynı zamanda kültürel bir olgudur ve her kültürel olgu gibi sosyalizasyon ve eğitim süreçleri ile aktarılabilir.

Bir toplumun işe yönelik tavrı o toplumun değişik katmanları arasında ve bir başka topluma göre farklılıklar gösterebilir. Toplumun bazı kesimleri veya farklı bazı toplumlar işe ilişkin olumlu bir tutum sergilerken ve çalışmayı yaşamının amacı gibi nitelerken, bazıları işi ve çalışmayı bu derece ön plana almayabilir. Ancak, çalışma etiğinin yüksek olduğu toplumlarda gelişmişlik düzeyinin de genellikle yüksek olduğu bir gerçektir.

Meslek Etiği

Meslek etiği, **meslek sahibinin** izlemesi ve uyması gereken kurallar, standartlar ve yöntemlerle ilgilidir.

Meslek etiği ilkeleri, genellikle toplumsal kültür ve değerlerden bağımsız olup, evrensellik arz eder.

Meslek etiği kapsamında doğruluk, yasallık, yeterlik, güvenilirlik ve işe/mesleğe bağlılık gibi bazı ilkeler önemsenmektedir.

Mesleki açıdan ilkeler ve değerler, kaynağını, genel (üst-temel) etikten alırlar; doğruluk, dürüstlük ilkeleri tüm meslekler için geçerlidir. Mesleğin standartları ve kuralları ise ilgili mesleğe özgü olarak oluşturulur. Her meslek sahibinin mesleklerini icra ederken izlemesi ve uyması gereken kurallar, standartlar ve yöntemler meslek etiğindeki farklılıkları oluşturur.

Meslek toplulukları içinden çıkan kişi veya örgütler, meslek etiği ilke ve kurallarını saptayarak yürürlüğe koymuş; bazıları da ahlaka uygun davranışla ve insanlığa onurlu hizmet verilmesini sağlamak amaçlı kural ve ilkeleri, meslek yemini (ant) şeklinde düzenlemişlerdir.

Yemin
Mechanic's Creed

James H. Lester
"Mr. Aviation Safety"
28.03.1902 - 04.02.2004

Mechanic's Creed

Upon my honor I swear that I shall hold in sacred trust the rights and privileges conferred upon me as a certified mechanic. Knowing full well that the safety and lives of others are dependent upon my skill and judgment, I shall never knowingly subject others to risk which I would not be willing to assume for myself or for those dear to me.

In discharging this trust, I pledge myself never to undertake work or approve work which I feel to be beyond the limits of my knowledge, nor shall I allow any one certified superior to persuade me to approve aircraft or equipment as soundly against my better judgment, nor shall I permit my judgment to be influenced by money or other personal gain, nor shall I pass an unworthy aircraft or equipment about which I am in doubt, either as a result of direct inspection or uncertainty regarding the ability of others who have advised me to accept such aircraft.

I realize the grave responsibility which is mine as a certified aviator. In exercise my judgment on the soundness of aircraft and equipment, I therefore pledge unwavering adherence to these principles for the advancement of aviation and for the safety of my aviators.

Onurum üzerine söz veririm ki; yetkili bir teknisyen olarak bana verilen hakları ve imtiyazları kutsal bir ilim olarak tutacağım. Başkalarının emniyeti ve hayatını benim tecrübeme ve kararlarımın bağı olduğunu çok iyi bilerek, kendim veya benim için değerli olan bireylere yapmak istemediğim gibi, başkalarını da asla bilerek tehlikeye atmayacağım.

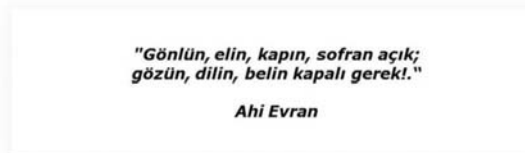
Bu güveni kullanırken, kendi bilgimin sınırları dışında olduğunu hissettiğim bir işi asla yapmamaya ve onaylamamaya söz veririm; ayrıca, benden daha üst kademede olan fakat yetkili olmayan bir bireyin, benim daha iyi olan kararımın rağmen, uçak veya komponentlerini uçuşa elverişli olarak onaylamam için beni ikna etmesine izin vermeyeceğim. Kararımın para veya diğer bireysel kazançlarla etkilenmesine izin vermeyeceğim; hakkında kuşku duyduğum bir uçak veya komponenti uçuşa elverişli olarak göstermeyeceğim; kendimin doğruları yapacağım bir muayene / kontrol sonucuna göre veya söz konusu uçak veya komponent üzerinde çalışan diğer teknisyenlerin yeteneği ile ilgili belirsizlikler varsa, uçağı uçuşa elverişli olarak onaylamayacağım.

Yetkilendirilmiş bir teknisyen olarak, uçakların ve komponentlerinin uçuşa elverişliliği konusunda kararlar vermek üzere, üzerimde olan ağır sorumluluğun farkındayım. Bu sebeple, havacılığın gelişmesi ve mesleğimin itibarı / saygırılığı için yukarıda belirtilen tüm ilkelere boyun eğmez bir bağlılık göstereceğime ant içiyim.

➔ **Tek koridorlu bir uçak yılda (canları işini doğru yapanlara emanet) 30 - 150 bin yolcu taşıyabilmektedir.**

©2012 www.cerwin.com.tr

Tıp, adalet ve esnaf grupları gibi, faaliyetleri büyük kitleleri etkileyebilen meslek dallarında, bu girişimler asırlar önce başlatılmıştır. Tıp doktorlarının "Hipokrat Yemini"; esnaf, zanaat ve meslek sahipleri olarak Ahilerin "Öğüt"leri ilk girişimlendendir.

Günümüzde, çalışmaları büyük kitleleri etkileyen ve ilgilendiren meslekler ve kuruluşlar için saptanmış ve yürürlüğe konmuş çeşitli yeminler vardır.

Kaynağı evrensel etik değerlere dayalı mesleki etik kodlarının en önemli özelliklerinden biri de dünyanın neresinde olursa olsun, aynı meslekte çalışan bireylerin bu davranış kurallarına ve kodlarına uygun davranmalarının gerekli olmasıdır.

Ve "**Meslek Örgütü**" ile ilgili paylaşımlarımla konuşmamı toparlayayım...

"**Meslek**";

- İnsanlara yararlı mal/hizmet üreten, hizmet veren,
- Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı,
- Yeterlilik standartları ve kuralları belirlenmiş,
- Karşılığında maddi ve manevi kazanç sağlamak için yapılan, uğraş veya iştir.

Mesleğin kabulü;

- Yeterlilik ve yetkilendirmeye yönelik (diploma, lisans, ruhsat, sertifika gibi) belge(ler),
- Uygulama standartları,
- Etik (kod) kuralları,

varlığı ile artar.

Bireysel açıdan meslek değeri, meslek ilgisinin yaratılması ve görevleri yerine getirmesi ile elde edilen sonucun bireyde sağladığı doyumdur. Mesleki değer yaratma sürecinde;

- Meslek sahibi birey için önemli olan her türlü mesleki duygu ve düşünce,
- Mesleki obje,
- Mesleki etkinlik,

önem taşır ve birey üzerinde etkilidir.

Aynı mesleği çok sayıda kişinin yapması, bu kişilerin bir araya gelmeleri ve bir meslek birliği etrafında toplanmaları olgusunu gerekli kılar.

Meslek mensupları tarafından;

- Hizmet ideallerini koruyabilecek,
- Mesleki değerler ve bu değerlere uygun tutum ve davranışları belirleyebilecek,
- Mesleki rekabeti düzenleyebilecek,
- Mesleki uygulamalar için standartlar geliştirecek,
- Mesleki standartlara uyulmasını izleyebilecek,
- Üyelerini denetleme yeteneği/gücü olacak,
- Üyelerini paylaşılan ilke ve değerleri etrafında toplayarak birlik ve beraberliklerini sağlayacak,

şekilde özgür irade ile kurulan bir meslek örgütü o mesleğin kurumsal kimliğinin ifadesidir.

Mesleğin değerlerini, gelişimini, yetkilendirilmesini ve diğer insanlar açısından tanınmasını sağlayarak değerini arttıracak bir meslek örgütü, mesleki etik gibi, mesleğin küreselleşme derecesi ile beraber daha da önem kazanmaktadır.

Bu nedenle, bir meslek açısından "**Uygulama Standartları**" ve "**Etik Kurallar**" ile "**Meslek Örgütü**" varlığı, meslek ile ilgili toplumsal farkındalık için "**Yaratıcı Güç**" olarak bilinir ve meslek değerinin artmasına katkı sağlar.

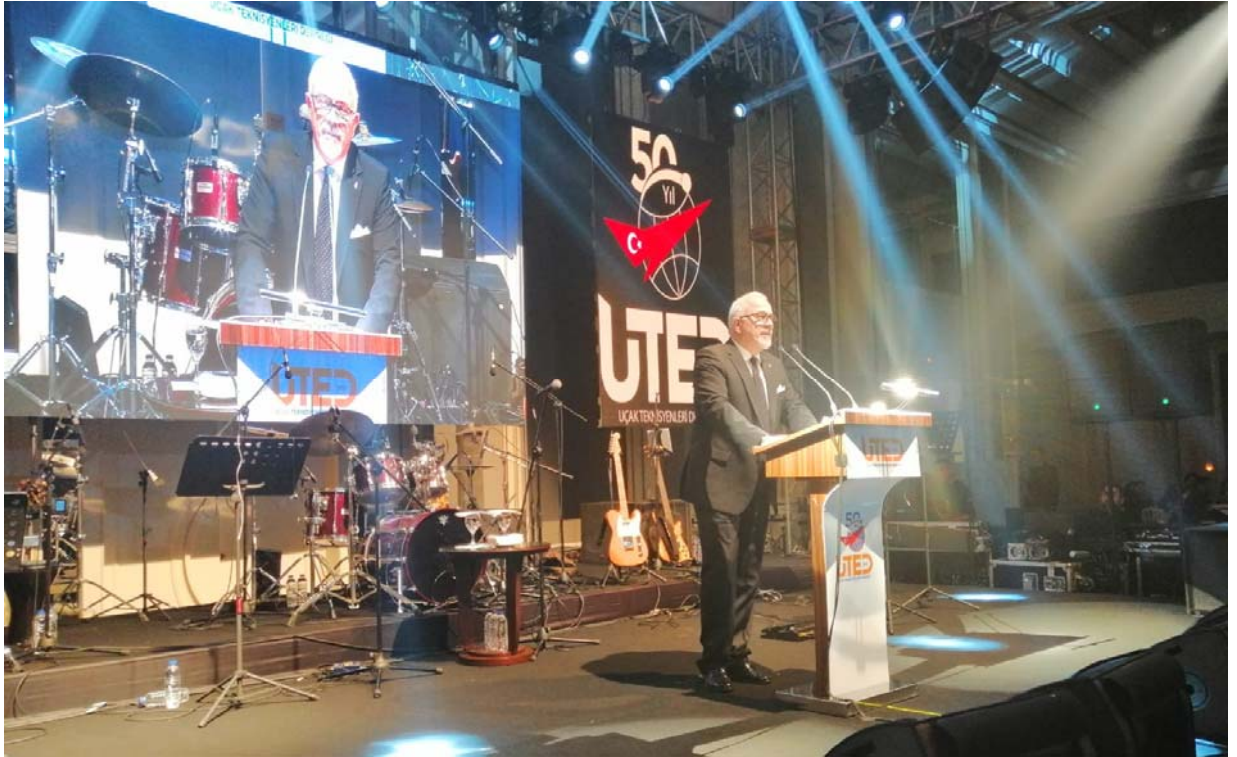

Hava araçları ile ilgili bakım, onarım ve yenileme alanında,

- Çalışan havacı meslektaşlarıma hayallerini gerçekleştirmeye yönelik eylemlerinde gönüllerindeki meslek sevgi ve saygısı ile bir ömür sürecektir meslek adanmışlığı,
- ve
- Üyelerinin sayısı çok ve aralarındaki sargınlığı yüksek bir meslek örgütlenmesi geleceği, dilerim.

...nice yıllara!

Sevgi ve saygılarımla arz ettim...!

Kaynakça

1. Can EREL; "[Meslek Etiği ve Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği Açısından Değerlendirilmesi](#)"; Makale, Haziran 2012.